FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY OF NORWAY

Temarapport

STRANDEDE EIENDELER I RAPPORTERINGEN FRA NOTERTE FORETAK

2021

INNHOLD

Introduksjon

Klimaendringer utgjør en betydelig risiko for foretak, markeder og samfunnet som helhet og kan ha betydning for finansiell stabilitet.

Kostnadene relatert til klimaendringer er knyttet til konsekvenser av temperaturøkninger og tiltak for å begrense disse. Det er derfor vanlig å skille mellom kostnader knyttet til fysiske endringer i klimaet og kostnader knyttet til overgangen til et lavutslippssamfunn. Klimarisiko gjelder usikkerheten ved fysiske endringer i klimaet (fysisk risiko) og tiltak og teknologiutvikling (overgangsrisiko).

Strandede eiendeler er eiendeler som har redusert eller ingen verdi før utløpet av opprinnelig antatt levetid som følge av endringer i eksterne rammebetingelser. Dette inkluderer endringer i teknologi, regelverk, markeder eller samfunnsvaner. Klimastrandede eiendeler er eiendeler som har redusert eller ingen verdi før utløpet av opprinnelig antatt levetid som følge av klimarisiko. En vurdering av strandede eiendeler generelt, og klimastrandede eiendeler spesielt, er relevant for alle bransjer som er eksponert for klimarisiko, og det er ikke begrenset til olje- og gassnæringen.

Det er et stort behov for god rapportering av klimarelatert informasjon fra noterte foretak. Rapportering av klimarelatert informasjon gjør foretakenes interessenter i stand til å forstå risikoene og mulighetene foretakene står overfor. Mål om å redusere foretakenes klimaavtrykk og rapportere dette på en god måte kan bidra til lavere kapitalkostnad for foretakene og en mer diversifisert investorbase. I en verden med stadig sterkere oppmerksomhet rettet mot klimaendringer vil god rapportering på dette området være sentralt for å kunne styre kapitalflyten mot bærekraftige investeringer, og det vil bidra til omstillingen til et lavutslippssamfunn.

Informasjon som rapporteres fra foretakene, bør gis samlet og på en konsistent måte, med klar kobling til finansiell informasjon. Opplysningene som gis, bør være relevante og vesentlige, og gi en balansert og fullstendig fremstilling både av hvordan foretakene påvirker klimaendringer og hvordan klimaendringer påvirker foretaket.

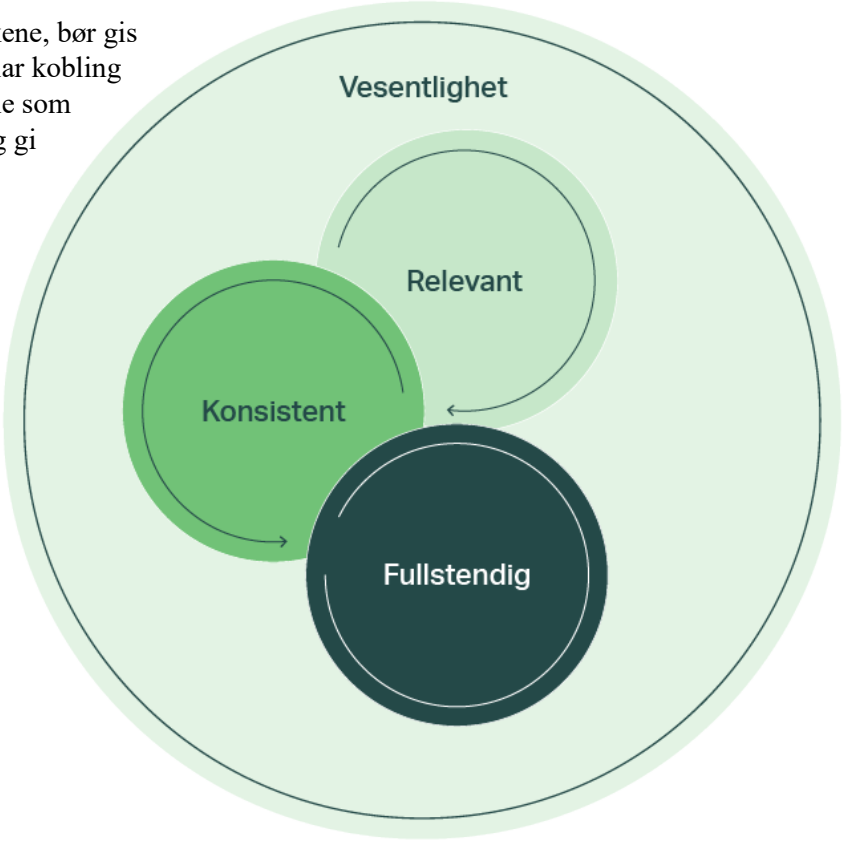

Finanstilsynets observasjoner

Med stadig økt oppmerksomhet rundt klimarisiko, både i regelverksutvikling og fra investorenes side, forventer Finanstilsynet at dette er noe som vil reflekteres i foretakenes rapportering.

Finanstilsynet har fulgt opp rapporten «Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering»,[1] som Finanstilsynet publiserte høsten 2020, ved å be om ytterligere informasjon om vurderinger knyttet til strandede eiendeler. Dette gjelder foretak som svarte bekreftende på at de hadde eiendeler som var eksponert for vesentlig miljømessig risiko eller klimarisiko (strandede eiendeler), som kunne påvirke verdien av eiendelene.

Finanstilsynet merker seg at flere av disse foretakene oppgir at de verken har eller anser at de kan få strandede eiendeler. Informasjon om vurderingene som ligger til grunn for kvantifiseringen av klimarisiko, og om verdien av eiendelene påvirkes eller ikke, er nødvendig for at brukerne skal kunne gjøre sine vurderinger av fremtidig lønnsomhet. Det er svært begrenset med informasjon som gis i foretakenes årsrapporter. Finanstilsynet legger til grunn at foretakene vil sørge for rapportering av nødvendig informasjon i fremtidige rapporteringer.

Nedenfor følger punkter som oppsummerer Finanstilsynets vurderinger og observasjoner, og som kan være til nytte for foretakene i det videre arbeidet med å sikre at fremtidig bærekraftsrapportering gir informasjon som er relevant, konsistent, fullstendig og vesentlig.

Klimarisiko og verdsettelse av eiendeler

Foretakene bør innarbeide klimarisiko i sine verdsettelsesmodeller. Foretakene bør etterstrebe å gi tilstrekkelig og relevant informasjon om hvilke klimarelaterte risikoer foretaket er eksponert for, og hvordan disse risikoene påvirker estimater, forutsetninger og scenarioer som ligger til grunn for verdsettelse av foretakets eiendeler i sin rapportering.

Få foretak har oppgitt at de tar hensyn til klimarisiko i verdsettelsen av eiendeler. Enkelte av disse foretakene beskriver hvordan klimarisiko påvirker verdsettelsen basert på ulike klimascenarioer i sin bærekraftsrapportering, men det er kun hos ett foretak hvor det fremkommer av årsregnskapet hvordan estimatene påvirkes av klimarisiko.

Klimastrandede eiendeler

Foretakene bør ta stilling til klimaendringenes påvirkning på verdien av foretakets eiendeler og risikoen for at foretakets eiendeler kan bli klimastrandet. Foretakene bør i sin rapportering gi både kvalitativ og kvantitativ informasjon om klimastrandede eiendeler og eiendeler som står i fare for å bli klimastrandet, dersom foretakene vurderer dette som vesentlig.

Blant de få foretakene som oppgir at de har klimastrandede eiendeler, har de i årsrapportene sine ikke gitt informasjon om at de har slike eiendeler. Blant foretakene som oppgir at de har eiendeler som kan bli klimastrandet, er det kun ett foretak som omtaler dette i årsrapporten sin.

[1] Rapport: Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering

Konsistens i rapportering

Foretakene bør sikre konsistens mellom opplysningene som gis i bærekraftsrapporteringen og opplysningene som gis i årsregnskapet. Dette arbeidet bør være forankret hos foretakenes styre og ledelse.

De fleste foretakene oppgir at de sikrer konsistens mellom opplysningene i bærekraftsrapporteringen og opplysningene i årsregnskapet ved at de går gjennom hele årsrapporten manuelt. En del foretak oppgir at de har integrert rapportering, og at det overordnede ansvaret for finansiell rapportering og bærekraftsrapportering ligger hos samme organisatoriske enhet.

Kravene til selskapsrapportering i endring

Bærekraftsrapporteringen skal gi informasjon om hvordan foretaket bidrar til en bærekraftig utvikling. Informasjonen skal omfatte både hvordan foretaket påvirker omgivelsene og hvordan omgivelsene påvirker foretaket når det gjelder miljø- (E), samfunns- (S) og styringsmessige (G) forhold.

God bærekraftsrapportering fra foretakene er nødvendig for at foretakenes interessenter skal kunne vurdere påvirkningen foretakene har på samfunnet og miljøet rundt dem, og hvordan bærekraft påvirker foretakenes risikovurderinger og beslutningsprosesser. Informasjonen foretakene gir, bør være relevant, konsistent og fullstendig, og bør være basert på en vurdering av vesentlighet. Det er også et behov for kvantitativ informasjon som er sammenlignbar og kan måles over tid.

Gjeldende norske regler i tråd med EU

Kravene til store foretaks rapportering om klima, miljø og andre samfunnsmessige hensyn er gitt i regnskapsloven § 3-3c og er utformet i tråd med EU-direktiv 2014/95/EU[2] om ikke-finansiell rapportering («Non-Financial Reporting Directive», NFRD). NFRD er et endringsdirektiv til regnskapsdirektivet[3], og ble gjennomført i norsk rett i regnskapsloven, med virkning fra og med regnskapsår påbegynt 1. juli 2021 eller senere. Gjennomføringen medførte noen endringer i lovteksten for å reflektere kravene i artikkel 19a (artikkel 29a for konsern) i regnskapsdirektivet.

Pliktene i regnskapsdirektivet gjelder for store foretak av allmenn interesse med mer enn 500 ansatte. I Norge er det regnskapsloven § 1-5[4] som definerer store foretak, og som ligger til grunn for kravene i regnskapsloven § 3-3c. Regnskapsloven § 1-5 har ikke en størrelsesgrense og ble ikke endret ved gjennomføring av NFRD i norsk rett. Dette medfører at rapporteringskravene gjelder for en større gruppe foretak i Norge enn i EU.

I 2017 publiserte EU-kommisjonen ikke-bindende retningslinjer[5] for å veilede foretakene i å rapportere i tråd med kravene i NFRD. I 2019 publiserte EU-kommisjonen et tillegg for rapportering av klimarelatert informasjon[6], basert på anbefalingene for rapportering av klimarisiko fra «Task Force on Climate-related Financial Disclosures» (TCFD).[7] Retningslinjene vil være førende for hva som forventes av foretakenes rapportering etter de nye kravene.

Se nærmere om kravene som stilles i NFRD og tilhørende retningslinjer i rapporten «Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering»[8], på Finanstilsynets nettsted.

Foreslåtte nye krav til detaljert rapportering om bærekraft og klimarisiko

I april 2021 la Europakommisjonen frem forslag til et nytt endringsdirektiv om foretaks bærekraftsrapportering («Corporate Sustainability Reporting Directive», CSRD).[9] Direktivforslaget endrer EUs regnskapsdirektiv, rapporteringsdirektiv, revisjonsdirektiv og revisjonsforordning. De nye kravene er foreslått å gjelde fra og med rapporteringsåret 2023, med rapportering i 2024. Hvis forslaget vedtas, skal medlemsstatene gjøre nødvendige endringer i nasjonal rett for å gjennomføre direktivet innen 1. desember 2022.

---

[2] Directive 2014/95 EU (NFRD)
[3] Directive 2013/34 EU (regnskapsdirektivet)
[4] Regnskapsloven § 1-5
[5] European Commission – Guidelines on non-financial reporting (2017/C215/01))
[6] European Commission – Guidelines on non-financial reporting: Supplement on reporting climate-related information (2019/C209/01)
[7] Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD)
[8] Rapport: Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering
[9] European Commission – Corporate sustainability reporting

Finansdepartementet har bedt Verdipapirlovutvalget om å utrede nasjonal gjennomføring av regelverket, med frist 20. mai 2022.[10] Utvalget bes blant annet om å beskrive dagens regulering av selskapsrapportering om ikke-finansielle forhold i norsk rett, beskrive direktivforslaget, herunder foreslåtte krav om tilsyn med rapporteringen, og utarbeide utkast til regler og tilpasninger som må gjøres.

Plikten til å rapportere bærekraftsinformasjon slik den er omtalt i CSRD, er utvidet til å gjelde alle foretak over en viss størrelse uavhengig av om de er noterte eller unoterte. Plikten gjelder store foretak definert etter EUs kriterier for vurdering av foretaksstørrelse gitt i artikkel 3 i regnskapsdirektivet. I tillegg er alle noterte små og mellomstore foretak omfattet av kravene i direktivet.

Etter CSRD skal noterte små og mellomstore foretak først omfattes av rapporteringskravene tre år etter at direktivet har trådt i kraft i EU. Andre små og mellomstore foretak kan rapportere på frivillig basis. Direktivet skal utfylles av pliktige rapporteringsstandarder for bærekraft. Kommisjonen foreslår videre at bærekraftsrapporteringen skal attesteres med moderat sikkerhet av revisor eller en annen uavhengig tredjepart, at den skal digitaliseres i tråd med rapporteringsformatet European Single Electronic Format (ESEF)[11] og gjøres lett tilgjengelig gjennom European Single Access Point (ESAP)[12].

Pliktig standard for rapportering

European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) har fått i oppdrag å utarbeide forslag til pliktige rapporteringsstandarder for bærekraft som skal utfylle kravene i CSRD. Det skal utarbeides to ulike standarder for henholdsvis store og for små og mellomstore foretak. Oppdraget ble gitt i april i år og forventes ferdigstilt i løpet av 2022. Første år for å anvende standardene vil være rapporteringsåret 2023.

Arbeidet er delt i ulike områder, og når det gjelder krav til klimarapportering, har EFRAG publisert et foreløpig utkast.[13] Utkastet definerer tre hovedområder for rapportering, som skal gjennomføres gjennom ti underområder, hvert av dem med detaljerte opplysningskrav:

Strategi	Implementering	Prestasjonsmåling
1. Foretakets strategi og klima 2. Klimapåvirkning, risiko og muligheter 3. Klimastyring	4. Retningslinjer 5. Mål 6. Handlinger og ressurser	7. Energiforbruk/miks 8. Scope 1&2 GHG utslipp 9. Scope 3 GHG utslipp 10. EU taksonomi

Nye rapporteringskrav som følger av øvrig regelverk

Finansdepartementet har hatt på høring et forslag fra Finanstilsynet om å gjennomføre to EU-forordninger om bærekraftig finans, offentliggjøringsforordningen[14] og taksonomiforordningen[15]. I tråd med forslaget vil forordningene bli gjennomført i en ny lov om opplysninger om bærekraft. Lovproposisjonen[16] er til behandling i Stortinget.

[10] Tilleggsmandat – Nye regler om bærekraftsrapportering
[11] ESMA – European single electronic format
[12] European Commission – single EU access point for company information
[13] EFRAG - Climate standard prototype
[14] Regulation 2019/2088 EU (Offentliggjøringsforordningen)
[15] Regulation 2020/852 EU (Taksonomiforordningen)
[16] Prop. 208 LS (2020-2021)

Det er et hensyn i regelverket at finansaktører og investorer trenger informasjon for å bedre kunne vurdere, måle og håndtere de miljømessige og sosiale konsekvensene av deres investeringer og beslutninger. Det følger derfor nye krav til rapportering av informasjon fra foretakene som følge av offentliggjøringsforordningen og taksonomiforordningen.

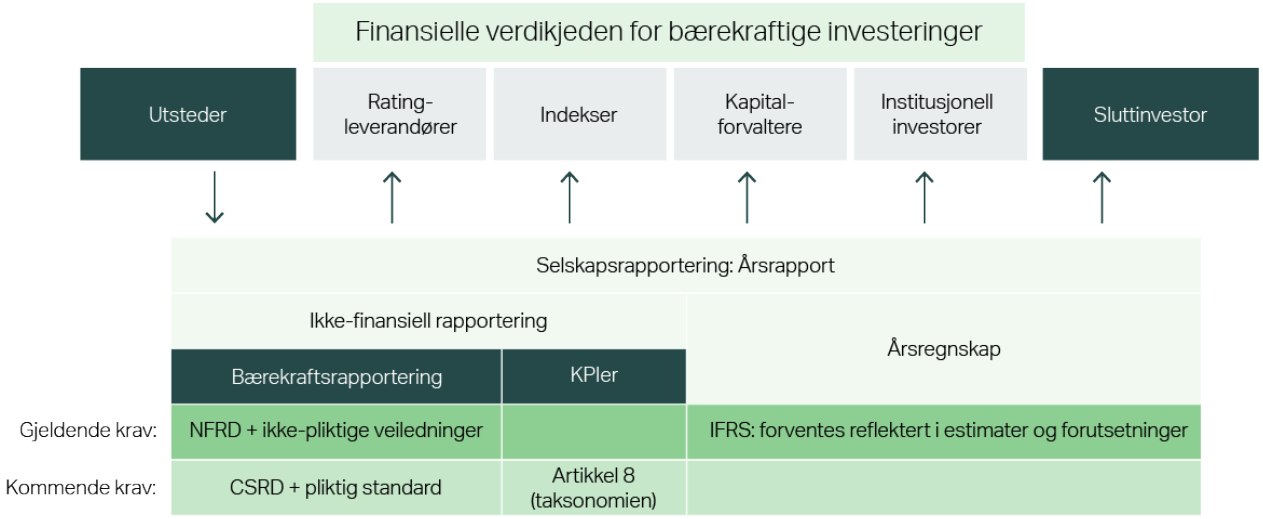

Informasjonsbehov som følge av offentliggjøringsforordningen

Offentliggjøringsforordningen har som formål å styrke investorbeskyttelsen og å synliggjøre hvordan bærekraft er tatt hensyn til i investeringsbeslutninger. Forordningen pålegger finansmarkedsdeltakere og finansrådgivere opplysningskrav om hvordan hensynet til bærekraftsrisiko er integrert i risikovurderinger og investeringsrådgivning, og om eventuelle negative bærekraftsvirkninger av investeringsbeslutningene. De fleste kravene i forordningen om offentliggjøring av bærekraftsinformasjon i finanssektoren trådte i kraft i EU 10. mars 2021.

Rapporteringskrav som følger av taksonomiforordningen

Taksonomiforordningen har som formål å etablere en felles forståelse av hvilke aktiviteter og investeringer som kan regnes som bærekraftige i tråd med EUs langsiktige klima- og miljømål. Felleseuropeiske kriterier skal gjøre det lettere å sammenligne investeringsmuligheter på tvers av land og sektorer, og de skal bidra til å redusere «grønnvasking». Taksonomiforordningen vil danne grunnlaget for europeiske standarder og merkeordninger.

Kravene i taksonomiforordningen retter seg mot foretak i finansiell sektor som har porteføljeforvaltning som en del av virksomheten sin, og selskaper, herunder finansforetak, som etter regnskapsdirektivet har plikt til å offentliggjøre ikke-finansiell informasjon om virksomheten. Taksonomiforordningen vil gjelde i EU fra 1. januar 2022.

Artikkel 8 i taksonomien

Taksonomiforordningen artikkel 8 omfatter foretak som etter regnskapsdirektivet skal rapportere ikke-finansiell informasjon om virksomheten. Disse foretakene skal inkludere informasjon i sin periodiske rapportering om hvordan, og i hvilket omfang, deres virksomhet knytter seg til bærekraftige økonomiske aktiviteter slik de er definert i taksonomien. Hvilken informasjon som skal offentliggjøres og hvordan den skal presenteres, avhenger av om foretaket er et finansforetak eller et ikke-finansielt foretak. Kravene til revisjon og digitalisering av rapporteringen som er foreslått i CSRD, er også foreslått å gjelde for rapporteringen foretakene skal gjøre etter artikkel 8 i taksonomiforordningen.

Utfyllende regler[17] for rapportering gis i delegerte rettsakter som spesifiserer innhold, presentasjon og metodikk for den informasjonen som skal gis. Kommisjonen har bedt de tre europeiske finanstilsynsmyndighetene EBA, ESMA og EIOPA[18] om råd når det gjelder utformingen av de utfyllende reglene. Kommisjonen vedtok i 2021 de utfyllende reglene med tilhørende annekser som redegjør for nøkkeltallene for de ulike foretakstypene som er omfattet av kravene.

Kravene innføres trinnvis, og i første omgang skal foretakene som omfattes, kun rapportere nøkkeltall som viser hvor stor andel av virksomheten som knytter seg til aktiviteter som er dekket av taksonomiforordningen, det vil si som inngår i én eller flere av sektorene hvor det er gitt kriterier for grønn aktivitet. I neste trinn skal foretakene rapportere nøkkeltall som viser hvor stor andel av virksomheten som knytter seg til aktiviteter som tilfredsstiller kriteriene for grønn aktivitet i tråd med taksonomiforordningen.

1. januar 2022	1. januar 2023	1. januar 2024
Store foretak (rskl § 1-5) med over 500 ansatte skal opplyse om andel av samlet omsetning, investeringer og driftskostnader som er dekket av taksonomien. Andelene skal beregnes basert på tall for rapporteringsåret 2021. Finansforetak skal opplyse om andel som er dekket av taksonomien for bransjespesifikke nøkkeltall.	Store foretak (rskl § 1-5) med over 500 ansatte skal opplyse om andel av samlet omsetning, investeringer og driftskostnader som oppfyller kriteriene for grønne aktiviteter. Andelene skal beregnes basert på tall for rapporteringsåret 2022. Finansforetak skal opplyse om andel som er dekket av taksonomien for bransjespesifikke nøkkeltall.	Store foretak (EU definisjon)* skal opplyse om andel av samlet omsetning, investeringer og driftskostnader som oppfyller kriteriene for grønne aktiviteter. Andelene skal beregnes basert på tall for rapporteringsåret 2023. Finansforetak skal opplyse om andel som oppfyller kriteriene for grønne aktiviteter for bransjespesifikke nøkkeltall.

** forutsatt at CSRD har trådt i kraft*

Hvem omfattes av kravene?

Slik taksonomiforordningen er foreslått gjennomført i norsk rett, vil kravene i artikkel 8 i første omgang gjelde for store foretak, som definert i regnskapsloven § 1-5, og som har mer enn 500 ansatte.

De foreslåtte endringene i regnskapsdirektivet som følge av CSRD, vil endre definisjonen av foretak som omfattes av kravene. Verdipapirlovutvalget vil utrede hvordan dette bør bli gjennomført i Norge.

	EU	Norge
NFRD	Store foretak (PIE) > 500 ansatte	Store foretak (PIE) rskl §1-5
Taksonomi artikkel 8	= NFRD EU	= NFRD EU
CSRD trinn 1 (1. januar 2023)	Store foretak uavhengig om de er notert eller ikke*	Ikke gjennomført i norsk rett
CSRD trinn 2 (1. januar 2026)	Store foretak uavhengig om de er notert eller ikke og noterte små og mellomstore foretak*	Ikke gjennomført i norsk rett

** EUs definisjon av store, mellomstore og små foretak*

[17] European Commission – Utfyllende regler Artikkel 8
[18] EBA – den europeiske banktilsynsmyndigheten, ESMA – den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndigheten og EIOPA – den europeiske tilsynsmyndigheten for forsikring og tjenestepensjon

Resultater fra undersøkelsen av strandede eiendeler

Metode og utvalg

Finanstilsynet kartla foretakenes bærekraftsrapportering for 2019 og avdekket vesentlige mangler knyttet til eksisterende rapporteringspraksis. Resultatene ble publisert høsten 2020 i rapporten «Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering» («kartleggingen»).[19]

Flere foretak rapporterte at de hadde identifisert eiendeler med mulig redusert eller ingen verdi som følge av risiko knyttet til klimaendringer (strandede eiendeler) i kartleggingen. Finanstilsynet har fulgt opp foretakene dette gjelder ved å be om ytterligere informasjon om vurderingene som ble gjort ved verdsettelsen av slike eiendeler per 31. desember 2020.

Utgangspunktet for utvalget i oppfølgingsundersøkelsen av strandede eiendeler var spørsmål 3.17 fra kartleggingen:

Spørsmål 3.17: Har foretaket eiendeler som er eksponert for vesentlig miljømessig risiko eller klimarisiko («stranded assets»), som vil kunne påvirke verdien av eiendelene?

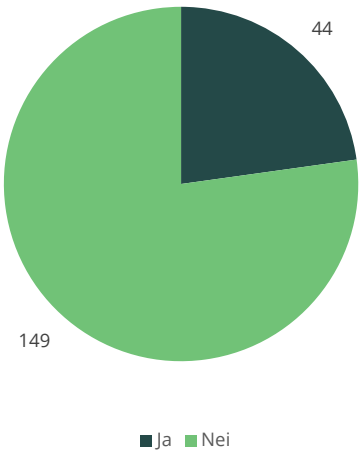

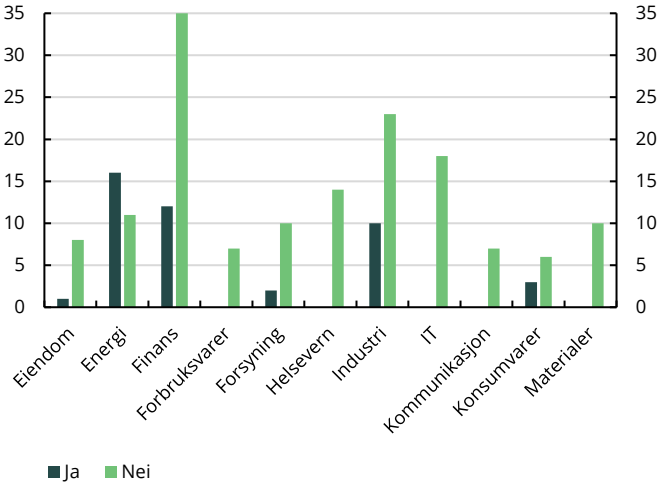

Kilde: Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering

Kartleggingen hadde totalt 193 respondenter, hvorav 44 foretak[20] svarte bekreftende på spørsmålet om strandede eiendeler. 28 foretak var omfattet av undersøkelsen av strandede eiendeler, og 25 foretak (89 %) besvarte. Det er 13 foretak som oppgir at de verken har, eller anser at de kan få, strandede eiendeler som er omfattet av oppfølgingen.

[19] Rapport: Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering

[20] Disse 44 foretakene ble dermed utgangspunktet for utvalget i undersøkelsen av strandede eiendeler. Bransje Finans (12 foretak) og foretak som er døtre i konsern der morselskapet også inngår i utvalget (1 foretak), ble eliminert fra utvalget. 31 noterte foretak ble valgt ut for undersøkelsen av strandede eiendeler. Tre foretak tok kontakt med Finanstilsynet og ba om fritak ettersom de feilaktig hadde svart «ja» på spørsmål 3.17 i kartleggingen.

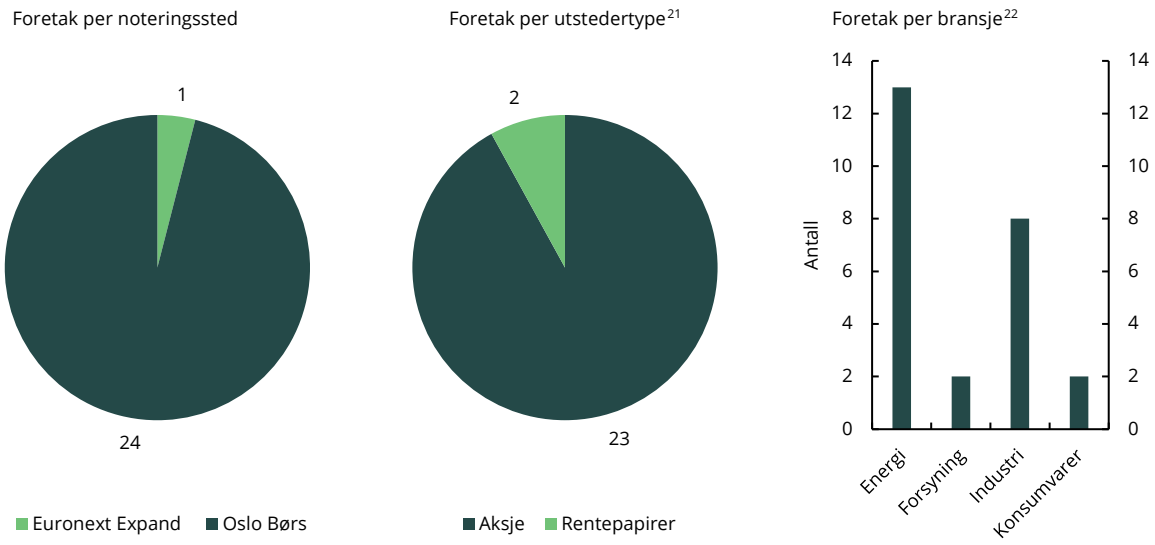

Kilde: Foretakenes egenrapportering

Undersøkelsen av strandede eiendeler ble gjennomført ved bruk av egenrapportering via Questback.[23] Resultatene fra undersøkelsen ble sammenlignet med resultatene fra kartleggingen der det var relevant. Finanstilsynet har også gått gjennom deler av respondentenes publiserte årsrapporter for rapporteringsåret 2020.

Finanstilsynet har på samme tid kartlagt arbeidet i revisjonsutvalgene hos noterte foretak[24], som omfattet enkelte spørsmål knyttet til klimarisiko. Disse spørsmålene ble tatt med i denne rapporten og sammenstilt med resultatene fra undersøkelsen av strandede eiendeler.

Bransjeinndelingen følger bransjeinndelingen til Oslo Børs.

Resultater

Denne delen består av en gjennomgang av resultatene fra spørsmålene som var en del av undersøkelsen av strandede eiendeler. Alle grafer er basert på data fra undersøkelsen.

Foretakets vurderinger relatert til klimarisiko

I denne delen presenteres informasjon om foretakenes interne rutiner knyttet til klimarisiko og verdsettelse av eiendeler, og hvilke vurderinger foretakene har gjort i arbeidet med å identifisere og verdsette eiendeler som er, eller kan bli strandede eiendeler.

[21] Kategorien «Aksjer» inneholder foretak som er notert med aksjer og foretak som er notert med en kombinasjon av aksjer og rentepapirer. Kategorien «Rentepapirer» inneholder foretak som kun er notert med rentepapirer.
[22] Inndelingen i bransjer er hentet fra Oslo Børs / Euronext Expand og Finanstilsynets rapport «Kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering». Bransjen «Finans» (inneholder også «Egenkapitalbevis») er ekskludert fra denne undersøkelsen.
[23] Spørreskjema – strandede eiendeler
[24] Kartlegging av revisjonsutvalg

Spørsmål 2.1 Har foretaket beskrevet hvordan klimarisiko skal hensyntas ved verdsettelse av eiendeler i sine interne rutiner, regnskapsmanualer, fagnotater m.m.

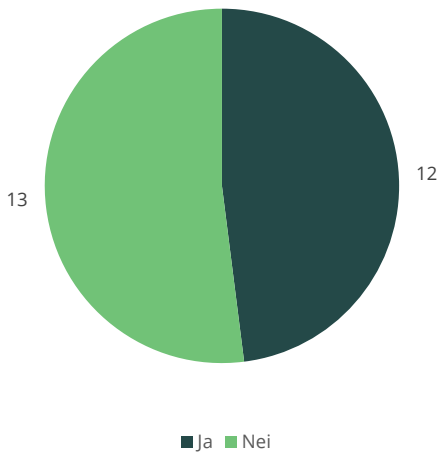

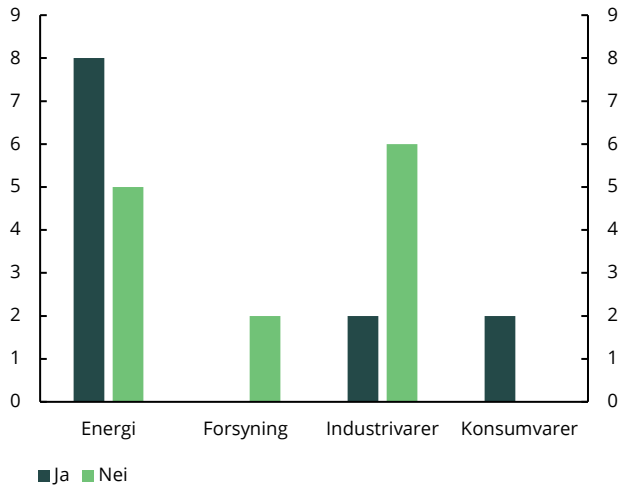

Kilde: Foretakenes egenrapportering

Dette spørsmålet ble stilt til samtlige respondenter (25 foretak). Av de 25 foretakene er det 12 foretak (48 %) som oppgir at de har beskrevet hvordan klimarisiko skal hensyntas ved verdsettelse av eiendeler, mens 13 foretak (52 %) ikke har beskrevet dette i sine interne rutiner, regnskapsmanualer, fagnotater m.m. Undersøkelsen av strandede eiendeler omfatter foretak som har svart bekreftende på at de *har* eiendeler som er eksponert for vesentlig miljømessig eller klimarelatert risiko i Finanstilsynets kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering. Det er derfor mulig at foretak som i kartleggingen oppga at de ikke hadde identifisert slike eiendeler, likevel omtaler klimarisiko i verdsettelsen av sine eiendeler.

Av foretakene som inngår i undersøkelsen, har flertallet i bransjene energi (olje- og gassrelatert virksomhet) og konsumvarer (fisk) beskrevet dette i sine interne dokumenter. Åtte foretak (62 %) innenfor bransjen energi og to foretak (100 %) innen bransjen konsumvarer har svart «ja» på spørsmålet om at de har beskrevet hvordan klimarisiko skal hensyntas ved verdsettelse av eiendeler. I bransjen industri (25 %) og forsyning (0 %) er det få som omtaler dette. De fleste foretakene som oppgir at de har beskrevet hvordan klimarisiko skal hensyntas ved verdsettelse av eiendeler, oppgir at dette dekkes gjennom foretakets generelle rutiner for risikovurdering og verdsettelse, mens enkelte foretak oppgir at de spesifikt har egne rutiner og fagnotater som omhandler klimarisiko.

Spørsmål 2.3 Beskriv hvordan foretaket sikrer konsistens mellom innholdet i foretakets bærekraftsrapportering og innholdet i regnskapet.
Dette spørsmålet ble stilt til samtlige respondenter (25 foretak). Flertallet av foretakene oppgir at de sikrer konsistens ved å gjøre en helhetlig gjennomgang av hele årsrapporten. Flere foretak oppgir at de benytter integrert rapportering, og at det er samme organisatoriske enhet som har det overordnede ansvaret for både bærekraftsrapportering og regnskapet. Flere foretak nevner også at de rapporterer bærekraftsinformasjon og regnskapsinformasjon gjennom et felles rapporteringssystem.

TCFD-rammeverket (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures) skal sikre konsistens mellom innholdet i foretakenes bærekraftsrapportering og innholdet i regnskapet. Finanstilsynet har derfor sett nærmere på om noen av foretakene som inngår i undersøkelsen av strandede eiendeler, benytter TCFD.

I gjennomgangen av årsrapportene til de 25 respondentene for rapporteringsåret 2020 fremkommer det at tre foretak gir ut en egen TCFD-rapport, mens tre foretak har en egen side med TCFD-opplysninger i sin rapportering. Åtte foretak nevner TCFD i sin rapportering, men har ikke egne TCFD-rapporter

eller TCFD-opplysninger. Dette synes å være en økning sammenlignet med resultatene i Finanstilsynets kartlegging av foretakenes bærekraftsrapportering for rapporteringsåret 2019. Der oppga åtte av de 25 foretakene som er inkludert i undersøkelsen av strandede eiendeler, at de benyttet TCFD eller deler av TCFD.

Strandede eiendeler per 31.12.2020

I denne delen presenteres konkret informasjon om eiendeler som er vurdert å være strandede eiendeler per 31.12.2020.

Spørsmål 3.1.1 Har foretaket eiendeler som per 31.12.2020 er vurdert å være strandede eiendeler?

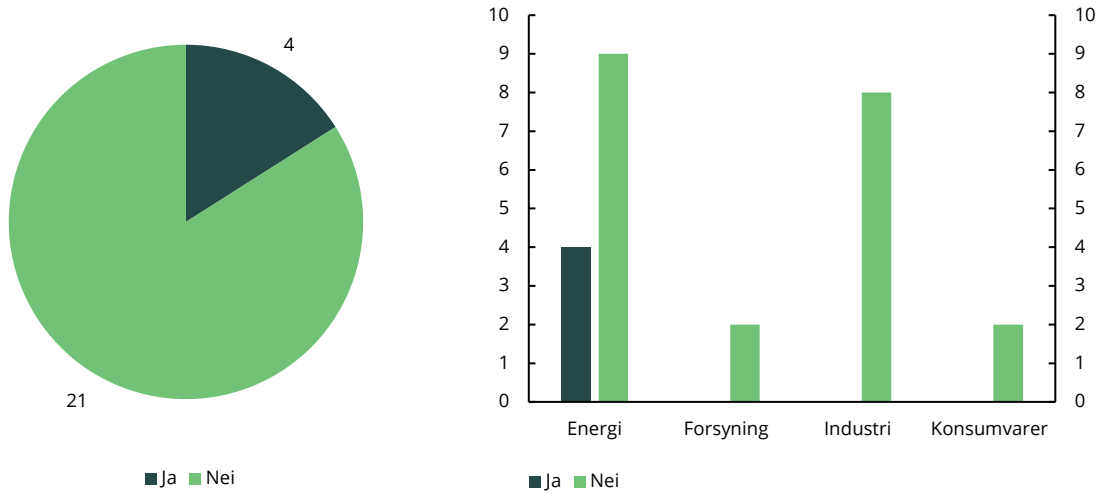

Kilde: Foretakenes egenrapportering

Dette spørsmålet ble stilt til samtlige respondenter (25 foretak). Det er kun fire foretak (16 %) som oppgir at de har slike eiendeler per 31.12.2020, mens 21 foretak (84 %) oppgir at de ikke har slike eiendeler. De fire foretakene som har eiendeler som per 31.12.2020 er vurdert å være strandede eiendeler, tilhører bransjen energi.

Spørsmål 3.1.2 Hva er årsaken til at enkelte av foretakenes eiendeler er vurdert som strandede eiendeler

Dette spørsmålet ble stilt til de fire foretakene som oppgir at de har strandede eiendeler per 31.12.2020 (har svart «ja» på spørsmål 3.1.1). Ett foretak oppgir at eiendelen(e) er strandet som følge av andre årsaker enn klimarisiko, mens tre foretak oppgir at eiendelen(e) er strandet enten som følge av klimarisiko alene, eller en kombinasjon av klimarisiko og andre årsaker. Foretakene oppgir å ha alt fra én til seks eiendeler som er vurdert å være strandet per 31.12.2020.

Spørsmål 3.1.4 Informasjon om enkelt-eiendeler som er vurdert å være klimastrandede eiendeler:

- Hva er årsaken til at eiendelen er vurdert å være strandet?
- Hvilke klimarelaterte risikoer er eiendelen eksponert for?
- Er klimarisiko hensyntatt i verdsettelsen av eiendelen?
- I hvilke deler av verdsettelsen er klimarisiko hensyntatt?
- Er klimarisiko hensyntatt som et eget scenario i verdsettelsen av eiendelen?

De tre foretakene som oppgir at de har enkelteiendeler som er vurdert å være strandet som følge av klimarisiko eller en kombinasjon av klimarisiko og annen risiko, ble bedt om å gi informasjon om inntil tre slike eiendeler. Informasjonen skulle gis for en representativ eiendel i hver av kategoriene foretakene har klimastrandede eiendeler. Foretakene ble bedt om å gi informasjon om den eiendelen

eller kontantgenererende enheten som har hatt størst akkumulert nedskriving (målt i verdi) i hver av de relevante kategoriene. Ingen av de tre foretakene har registrert informasjon om mer enn en eiendelskategori.

Samtlige tre foretak oppgir at eiendelen(e) er eksponert for overgansrisiko. To av foretakene oppgir at eiendelen(e) også er eksponert for fysisk risiko, mens ett av foretakene oppgir at eiendelen(e) i tillegg er eksponert for ansvarsrisiko.

To foretak oppgir at klimarisiko er hensyntatt i verdsettelsen av eiendelen(e), mens ett foretak oppgir at klimarisiko er vurdert å være uvesentlig og derfor ikke er hensyntatt. Ett av de to foretakene som har hensyntatt klimarisiko, har gjort dette i forutsetningene for kontantstrøm (inntektsestimater). Det andre foretaket oppgir å ha hensyntatt klimarisiko i alle deler av verdsettelsen (inntektsestimater, kostnadsestimater, levetid, restverdi, gjeldskrav og egenkapitalkrav).

Ingen av de to foretakene har hensyntatt dette som et eget scenario i verdsettelsen av eiendelen.

I årsrapportene for de tre foretakene som oppgir å ha klimastrandede eiendeler, er det ikke informasjon om at foretakene har slike eiendeler, og det er heller ikke informasjon om hvordan forutsetninger og estimater påvirkes av klimarisiko i foretakenes årsregnskap. Ett foretak har gjennomført scenarioanalyse på porteføljen av eiendeler og presentert resultatene i sin bærekraftsrapportering. Ett foretak oppgir at det har planer om å utvikle og publisere resultater av klimascenarioanalyse i 2021. Det siste foretaket oppgir at de gjennomførte en scenarioanalyse for klimaendringer i 2019, og at de vil bruke dette for videre arbeid i 2021.

Eiendeler som kan bli klimastrandede eiendeler

I denne delen presenteres konkret informasjon om eiendeler som ikke er vurdert å være strandet per 31.12.2020, men som foretaket vurderer at kan bli klimastrandet.

Spørsmål 3.2.1 Har foretaket eiendeler som foretaket vurderer at kan bli strandet som følge av klimarisiko?

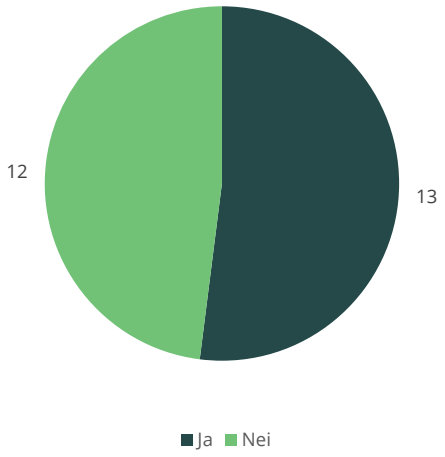

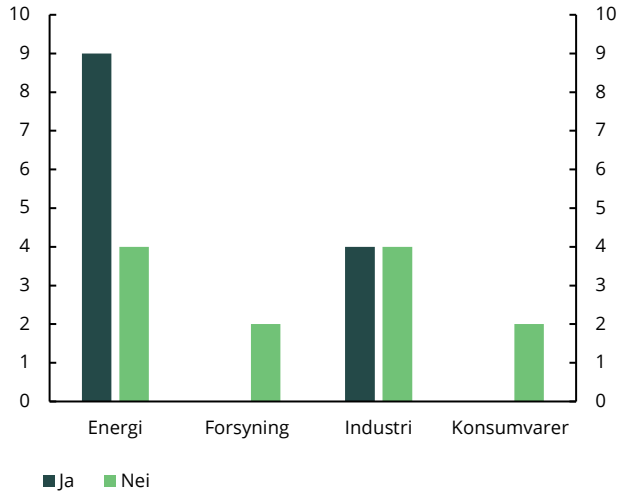

Kilde: Foretakenes egenrapportering

Spørsmål 3.2.1 ble stilt til samtlige respondenter (25 foretak). 13 foretak (52 %) oppgir at de har eiendeler som kan bli klimastrandet, mens 12 foretak (48 %) oppgir at de ikke har slike eiendeler. De 13 foretakene som svarer «ja» på spørsmålet, oppgir å ha alt fra én til 130 eiendeler som kan bli klimastrandede eiendeler. Ti foretak oppgir at det ikke er mulig å estimere tidspunktet for når eiendelene står i fare for å bli klimastrandet, mens tre foretak oppgir at estimert tidspunkt er over fem

år. Ett foretak har eiendeler som står i risiko for å bli klimastrandet innen ett år og innen 3–5 år. Samtlige foretak som svarer «ja» på at de har eiendeler som står i fare for å bli klimastrandede eiendeler på sikt, tilhører bransjene energi (ni foretak) og industri (fire foretak).

Spørsmål 3.2.3 Informasjon om enkelt-eiendeler som kan bli klimastrandede eiendeler

- Hvilke klimarelaterte risikoer er eiendelen er eksponert for?
- Er klimarisiko hensyntatt i verdsettelsen av eiendelen?
- I hvilke deler av verdsettelsen er klimarisiko hensyntatt?
- Er klimarisiko hensyntatt som et eget scenario i verdsettelsen av eiendelen?

De 13 foretakene som oppgir at de har identifisert eiendeler som kan bli klimastrandet, ble bedt om å gi informasjon om inntil tre slike eiendeler. Informasjonen skulle gis for en representativ eiendel i hver kategori foretaket har eiendeler som kan bli klimastrandede eiendeler. Foretaket ble bedt om å gi informasjon om den eiendelen eller kontantgenererende enheten som har antatt størst risiko for å bli klimastrandet i hver kategori.

Samtlige 13 foretak oppgir at eiendelene som står i fare for å bli klimastrandet, er eksponert for overgangsrisiko. To foretak oppgir at eiendelen(e) er eksponert for både fysisk risiko, overgangsrisiko og ansvarsrisiko. To foretak oppgir at eiendelen(e) er eksponert for overgangsrisiko og ansvarsrisiko, og ett foretak oppgir at eiendelen(e) er eksponert for fysisk risiko og overgangsrisiko.

Fire foretak, alle fra bransjen energi, oppgir at klimarisiko er hensyntatt i verdsettelsen av eiendelen(e). Fire foretak oppgir at de ikke har hensyntatt klimarisiko i verdsettelsen av eiendelen(e) fordi det ikke er mulig å kvantifisere, og fem foretak oppgir at klimarisiko er vurdert å være uvesentlig og derfor ikke hensyntatt.

Av de fire foretakene som oppgir at de har hensyntatt klimarisiko i verdsettelsen av eiendelen(e), oppgir ett foretak å ha hensyntatt dette i alle delene av verdsettelsen. De tre øvrige foretakene oppgir å ha tatt hensyn til klimarisiko i følgende deler av verdsettelsen:

- Forutsetninger for kontantstrøm – inntektsestimater (3)
- Forutsetninger for kontantstrøm – kostnadsestimater (2)
- Levetid (3)
- Restverdi (3)
- Gjeldskrav (0)
- Egenkapitalkrav (0)

To foretak oppgir å ha hensyntatt klimarisiko som et eget scenario i verdsettelsen av eiendelen(e).

I årsrapportene for de fire foretakene som oppgir at de har hensyntatt klimarisiko i verdsettelsen av eiendelen(e), er det kun ett foretak som både spesifikt omtaler klimastrandede eiendeler og gir opplysninger om hvilke forutsetninger og estimater som blir påvirket av klimarisiko i sitt årsregnskap. Tre foretak har gjennomført scenarioanalyse på porteføljen av eiendeler og har presentert resultatene i sin bærekraftsrapportering. De samme tre foretakene har omtalt klimarisiko utfyllende og foretaksspesifikt i sin bærekraftsrapportering, mens det fjerde foretaket kun gir en overordnet og lite spesifikk omtale av klimarisiko.

Arbeid med klimarisiko i revisjonsutvalgene

Finanstilsynet har kartlagt hvordan revisjonsutvalg oppfyller oppgavene som følger av allmennaksjeloven. Målgruppen for denne kartleggingen var samtlige foretak som er notert med aksjer på Oslo Børs eller Euronext Expand, med unntak av finansforetak.

Samtlige aksjeutstedere som inngår i undersøkelsen av strandede eiendeler (23 foretak), inngår også i kartleggingen av revisjonsutvalg. Undersøkelsen av strandede eiendeler inkluderer også to obligasjonsutstedere som ikke er inkludert i kartleggingen av revisjonsutvalg. Kartleggingen av revisjonsutvalg omfattet enkelte spørsmål knyttet til klimarisiko.[25] I denne delen har vi gjennomgått og sammenstilt resultatene fra disse spørsmålene med resultatene fra undersøkelsen av strandede eiendeler.

3.5.14 Har revisjonsutvalget diskutert eventuelle endringer i tilnærmingen til revisjonen pga. klimarisiko med revisor[26]?

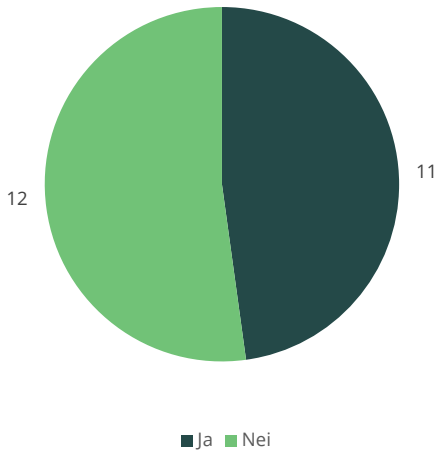

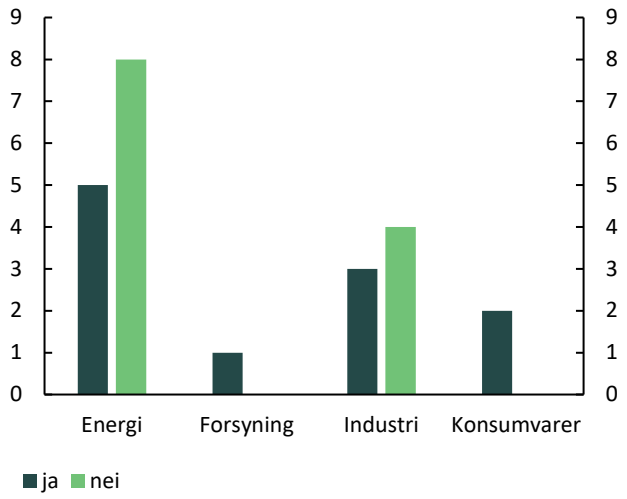

Kilde: Kartlegging av revisjonsutvalg

Dette spørsmålet ble stilt til samtlige foretak som inngår i kartleggingen av revisjonsutvalg. Av de 23 foretakene som inngår i undersøkelsen av strandede eiendeler, oppgir 11 foretak (48 %) at revisjonsutvalget har diskutert eventuelle endringer i tilnærmingen til revisjonen som følge av klimarisiko med revisor, mens 12 foretak (52 %) oppgir at de ikke har diskutert dette. Flere av foretakene som har svart «ja», oppgir endringer i forutsetninger i verdsettelsesmodeller som følge av klimarisiko og nedskrivingsvurderinger som eksempler på områder som har vært diskutert. Flere av både foretakene som har svart «ja», og foretakene som har svart «nei», fremhever at de har diskutert bærekraft generelt, uten at det har medført behov for endringer i tilnærmingen til revisjonen.

Av de fire foretakene som i undersøkelsen av strandede eiendeler oppgir at de har strandede eiendeler per 31.12.2020, oppgir ett foretak (bransjen energi) at revisjonsutvalget har diskutert med revisor eventuelle endringer i tilnærmingen til revisjonen som følge av klimarisiko.

Av de 13 foretakene som i undersøkelsen av strandede eiendeler oppgir at de har eiendeler som står i fare for å bli strandet som følge av klimarisiko, oppgir fem foretak at revisjonsutvalget har diskutert med revisor eventuelle endringer i tilnærmingen til revisjonen som følge av klimarisiko. Fire av foretakene er fra bransjen energi, og ett foretak er fra bransjen industri. Fire av foretakene trekker spesifikt frem at diskusjonen gjaldt verdsettelse av foretakets eiendeler.

[25] Spørsmålene i etterfølgende gjennomgang er merket med samme nummer som de hadde i spørreskjemaet til kartleggingen av revisjonsutvalg.
[26] Med «revisor» menes revisjonsselskapet som er foretakets valgte revisor.

3.6.8 Har revisjonsutvalget vurdert hvordan klimaendringer påvirker årsregnskapet?

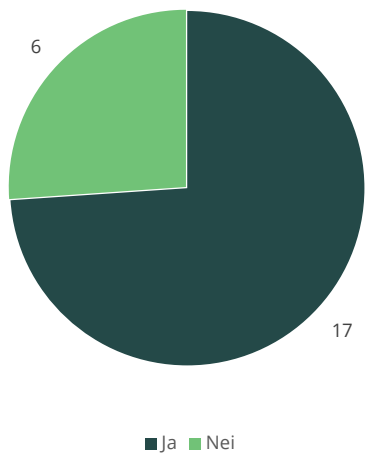

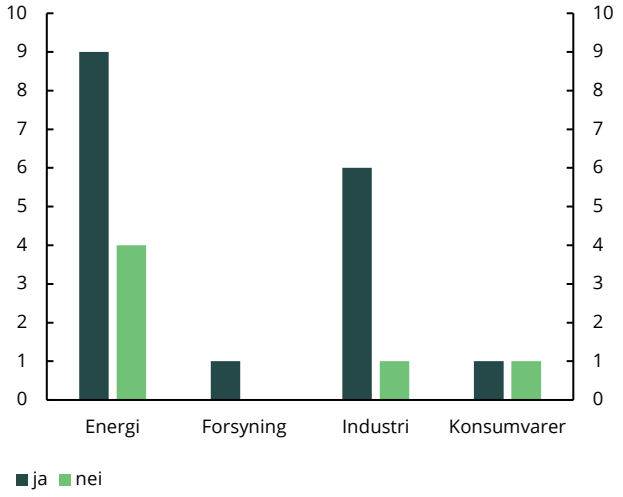

Kilde: Kartlegging av revisjonsutvalg

Dette spørsmålet ble stilt til samtlige foretak som inngår i kartleggingen av revisjonsutvalg. Av de 23 foretakene som inngår i undersøkelsen av strandede eiendeler, oppgir 17 foretak (74 %) at revisjonsutvalget har vurdert hvordan klimaendringer påvirker regnskapet, mens seks foretak (26 %) oppgir at de ikke har gjort dette. De 17 foretakene som har svart «ja», fikk to oppfølgingsspørsmål knyttet til hvordan revisjonsutvalget sikrer at alle relevante faktorer relatert til klimarisiko omfattes av regnskapsrapporteringsprosessen, og om revisjonsutvalget har vurdert virkningene av strandede eiendeler på årsregnskapet.

Flere har svart at revisjonsutvalget sikrer at alle relevante faktorer relatert til klimarisiko omfattes av regnskapsrapporteringsprosessen ved at det inngår i foretakets nedskrivingsvurderinger. Syv foretak oppgir at revisjonsutvalget har vurdert virkningen av strandede eiendeler på årsregnskapet, og samtlige av disse foretakene skriver at dette er på agendaen i nedskrivingsvurderinger. To foretak oppgir at revisjonsutvalget ikke har vurdert virkningen av strandede eiendeler, og åtte foretak oppgir at dette ikke har vært aktuelt fordi det ikke har blitt identifisert strandede eiendeler.

Av de fire foretakene som i undersøkelsen av strandede eiendeler oppgir at de har strandede eiendeler per 31.12.2020, oppgir to foretak at revisjonsutvalget har vurdert hvordan klimaendringer påvirker årsregnskapet, og disse foretakene oppgir også at revisjonsutvalget har vurdert virkningen av strandede eiendeler. Begge foretakene opplyser at de har diskutert dette i forbindelse med nedskrivingsvurderinger. For de to andre foretakene vil revisjonsutvalget i det ene foretaket vurdere å følge opp dette mer eksplisitt for kommende år, mens det andre foretaket besvarer ikke spørsmålet.

Av de 13 foretakene som i undersøkelsen av strandede eiendeler oppgir at de har eiendeler som står i fare for å bli klimastrandet, oppgir ni foretak at revisjonsutvalget har vurdert hvordan klimaendringer påvirker årsregnskapet, og fire foretak at revisjonsutvalget ikke har vurdert dette. Fire av de ni foretakene som oppgir at revisjonsutvalget har vurdert hvordan klimaendringer påvirker årsregnskapet, oppgir også at de har vurdert virkningene av strandede eiendeler på årsregnskapet. Samtlige fire foretak opplyser at de har diskutert dette i forbindelse med nedskrivingsvurderinger. Av de fire foretakene som oppgir at revisjonsutvalget ikke har vurdert hvordan klimaendringer påvirker årsregnskapet, skriver ett foretak at revisjonsutvalget vil vurdere å følge opp dette mer eksplisitt for kommende år, ett foretak opplyser at det er vanskelig å forholde seg til klimarisiko, ett foretak skriver at dette ble nedprioritert for rapporteringsåret 2020, mens det siste foretaket ikke besvarer spørsmålet.

FINANSTILSYNET
Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
post@finanstilsynet.no
finanstilsynet.no

08.2020